

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

GORICA

Št. 44.

V Gorici, v torek dne 1. junija 1909.

Leto XI.

Ogerska štrana.

Politične razmere na Ogerskem so tako zamotane, da se zastoj trudi najupljudnejše politične glave, da bi jih razvozlake. Celu najvišji činitelj, Nj. Veličanstvo, je poseglo vmes, da bi se štrana razmotala, a zastoj. Štrano so spravili na motovilo, in različni magneti se trudijo, da bi našli konec niti v svrhu razpletka zamotane štrane, a — brez uspeha. Listi pišejo uže mesece in mesece o tem nevspešnem trudu, in kdor je liste raznih strank še tako pazljivo čital, ni prišel lahko na sled, kdo je zamotal štrano tako grdo, da jo ni mogoče odvit, in zakaj.

Vendar pa delo se mora izvršiti. To zahtevajo koristi ogerske in avstrijske, in to zahtevajo tudi najmerodajnejši činitelji v državi. Zato se je začelo pritiskati od vseh strani na končno razmotanje ogerskih razmer. A čim večji je tozadveni pritisk, tem bolj jasno se vidi, kdo je štrano zamotal in zakaj.

V zbornici ima zedinjena stranka Madjarov ogromno večino, v kljub temu ne morejo najti ministerstva, ki bi tej večini ugajalo. Večina si je spretno razdelila vloge. Kar hoče eden del te stranke, zanikuje drugi in naobratno. Jedni hočejo samostalno ogersko banko, drugi se protivijo temu, češ, to ni sedaj dosegljivo. Ti bi se zadovoljili s koncesijami v vojaških zadevah, drugim je to premalo. Sploh jedni zanikajo to, kar drugi zahtevajo.

In zakaj vse to? — čemu ta komedija?

Zato, ker imajo nalog in so obljubili, da izvedejo tudi na Ogerskem volilno reformo s splošno in enako volilno pravico. To hočejo pa vsekako zaprečiti, ker se jim računi pri volilni preosnovi ne ujemajo. Bojijo se nemadjarških narodov, bojijo se demokratov, sploh bojijo se za prihodnostin za neomejeno gospodstvo, katero imajo sedaj v rokah.

Pred par leti se je ministerstvo koalirane večine zavezalo, da izvede takozvano Kristofovo volilno preosnovo; a gospodje v Budapešti pravijo: Obljubi in dati je preveč. Oni bi radi ostali le pri obljubi in s sedanjim volilnim sistemom naprej paševali, kakor so delali dosedaj.

Da bi svet in višje kroge slepili, izdelal je grof Andrassy nov načrt volilne preosnove, po katerem bi bili nemadjarški narodi na Ogerskem za vedno v manjšini. To je bil tak nestvor splošne in enake volilne pravice, da so se mu Madjari sami smejali. Umljivo je, da je pal ta načrt v vodo, in ker si niso znali drugače več pomagati, ter se je od njih zahtevalo, naj izpolnijo dano obljubo, začeli so politično štrano mešati in staviti zahteve o neodvisnosti, katerim pa nočejo na Dunaju ugoditi.

Sedaj priznavajo sami, da je odvisen razvitek političnih homatij od tega, da se jim pusti prosta roka v zadevi volilne preosnove.

Ta želja se jim pa menda ne bode izpolnila. Vse kaže, da bodo morali sprejeti Kristofovo volilno reformo ali z lepa ali z grda; a potem kmalu odklenka njihovi slavi in gospodarstvu.

Bodisi pa temu tako ali tako, stalno je, da je dosedanja židovsko-madjarška klika odgospodarila. Umetno se morda drži lahko še nekaj časa na krmilu; a duh časa zahteva, da se uvedejo tudi na Ogerskem — evropske razmere, kjer vladajo do zdaj še vedno azijski običaji, kakor v Turčiji.

Dopisi.

Od nekoč. — (Opomba urednika v „Kmetičem Glasu“.) „Kmetje, plačajte „Km. Glas“ (ako ne, Vas aretiram.) Čudno, da ni dostavil urednik ex policaj še tega v oklepkih, ker je mož finih „manir“. Vsak agrarec mora biti točen v plačevanju svo-

jega glasila, v kojem ni poduka, marveč le samohvala urednika. Zategadelj kmetje, ne dajte vinarja za tisti „Glas“, ki naj ostane glas vpijočega v puščavi! Agrarec.

Z Žage. Na Žagi je umrl minoli teden v 93. letu svoje dobe g. Fr. Žagar p. d. „Šimona“. Pokojnik bil je nad 9 let župan celemu bovškemu sodnemu okraju. Za njega županovanja namreč so bile vse današnje županije, 8 po številu, (tudi Trnovo dokler ni postala sodnija v Kobaridu) združene v eno samo županijo s sedežem v Bovcu. Pri tem poslu pa ni imel nobenega tajnika, marveč je vse sam opravljal, kar kaže, da je bil jako izobražen. Ko se je ta okrajna občina razdelila na posamezne še sedaj obstoječe županije, načeloval je naši županiji kot župan, pri nekotih malih menjavah, neprenehoma do svoje starosti.

Bil je nadalje veliko let ud cestnega odbora v Bovcu in ud c. kr. okr. šolskega sveta v Tolminu.

Pred nekaj dnevi zadela ga je najbrže kap, kajti dasi je bil še vedno pri zavesti, ni mogel govoriti. In kakor peč mora vsakdo umreti na tem svetu, tako je tudi on izdihnil svojo dušo previden se sv. zakramenti dne 27. maja. N. p. v m!

Politični pregled.

Poljaki proti nemški politiki.

„Gazeta Povsechna“ priobčuje članek „Pred sodbo naroda“, v katerem očita ministru vitezu Bilinskemu in načelniku „Kola polskega“ dr. Globinske-mu, da sta Poljake prodala Vsenemcem, naglašajoč, da so pravosodnega ministra dr. Hochenburgerja rešili v proračunskem odseku samo poljski glasovi. Načelnik poljske ljudske stranke Stapinski je stavil v klubu in utemeljeval v enournem govoru resolucijo, v kateri zahteva radikalno spremembo politike poljskega kluba. V navzočnosti ministrskega

predsednika barona Bienenrtha in ministra Bilinskega je izjavil, da ne bo poljska ljudska stranka nikdar vstopila v nemški blok, ki se ga misli s pomočjo Poljakov ustanoviti proti ostalim Slovanom. —

Podkupljeni diplomati.

„Lokalanzeiger“ javlja, da sta francoski poslanik Constans in ruski poslanik Zinovjev dobivala stalno plačo od odstavljenega sultata Abdul Hamida. Constans je dobival mesečno 2000 turških funtov, Zinovjev pa 1000. V Kiosku so našli pobotnice teh dveh diplomatov o izplačanih prejemkih. Pobotnice so poslali v Pariz in Petrograd, nakar sta poslanika dobila brzoglavni vkaz, da naj gresta v pokoj.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

so plačali podpredsedništvu: profesor Mastnak v Gorici 15 K, katere je dobil za prstan, ki ga je bil deponiral pred letom prof. Omersa pri policiji, a katerega lastnik se do danes ni oglašil. Srčna hvala!

Domače in razne vesti.

Vinorejcem. V tolažbo našim vinogradnikom, kateri ne morejo vina prodati, javimo sledeče: Po Ogrskem pozebli so dne 8. in 9. t. m. trtni pognanki tako, da se ceni vsled tega nastala škoda v vinorodnih krajih na 90%. V krajih, kjer je najmanjša, ceni se še vedno na 45 do 50%. Tako poročajo nemški strokovni listi z Ogrskega. — Na Štajerskem je okolo Ptujja, Ormoža, Ljutomera baje škoda tudi velika, vendar ne presega polovice letošnjega pridelka. — Skoraj v vseh vinorodnih krajih na Niževavstrijskem pozeble so trte vsled slane kolikor toliko. A prišlo je čez tamnošnje trte še drugo veliko hujše zlo. Tam namreč v dostih krajih velika ve-

LISTEK.

Zaklad.

Š A L J I V P R I Z O R.

Spisal: Dragotin Vodopivec.

(Konec).

Krčmar. Kaj? Kje?

Pavel. Ravno tukaj je zakopan!

Peter. Oj srečni krčmar!

Pavel. (Petru). Daj mi hitro košček krede, da zaznamujem, kje leži! Hitro! Hitro!

Peter. (Išče kredo po žepih.) Krede nimam, najbrže sem jo izgubil. (Proti krčmarju.) Imate kakšen košček krede?

Krčmar. Krede imam na cente! (Plane za oder).

Pavel. Hitro, hitro, vse nama gre posreči. Poglej skozi okno, ali ne prihaja kakšen nepovabljen gost.

Peter. (Pogleda skozi okno.) Nobenega ni videti. Samo krčmarju prešič je padel v grapo.

Krčmar. (Prinese kredo.) Tukaj je kredo, gospoda.

Pavel. (Poklekne in naredi s kredo kopalni?)

Pavel. Takoj ga začnemo! Samo potrebne priprave si moramo vdobiti.

Peter. (Krčmarju). Vi ostanete za sedaj tukaj. Midva greva po potrebne reči, ki jih rabimo pri izkopavanju zakladov. (Gresta).

Krčmar. Juhu, kakšna sreča me je doletela! Kdo bi si pač mislil, da imam v svoji hiši zakopan zaklad! Škoda, da ni ranjka Tinca več živa, to bi gledala! Oh, da ni mogla še par let počakati, pa bi se sedaj vozila s parom konj k maši kakor mati županja.

Pavel in Peter. (Prineseta rjuho, lopato, in dolgo šibo.)

Pavel. Tukaj imamo sedaj vse priprave, ki jih rabimo pri izkopavanju. Ali zdaj nam ostane glavno vprašanje, kdo bo zaklad vzdignil?

Peter. Kakšno vprašanje? Zaklad vzdignem jaz ali ti.

Pavel. Ne, midva imava že dovolj denarja. Zaklad naj vzdigne krčmar, ker je njegov.

Krčmar. Moj je, moj!

Pavel. Sedaj pa poslušajte in pazite, da se bodete natanko držali mojih zapovedi, ki vam jih dam!

Krčmar. Vse bom natanko iz-

Krčmar. Poslušam!

Pavel. Dobro! Vi pokleknete na sredo kroga, katerega sem naredil s kredo, potem vas pokrijemo s to le rjuho. Med tem časom ne smete niti besedice izpregovoriti, potem vas jaz s to le šibo trikrat udarim po hrbtu.

Krčmar. Pa ne hudo!

Pavel. To že vem jaz, koliko je treba udariti.

Peter. Pazite, da niti besedice ne izpregovorite.

Krčmar. Če ni nič drugega kakor to, da moram molčati, bom že naredil. Bodeta videla, gospoda, molčal bom, kakor zid.

Pavel. Zaklad pa morate izkopati ogrnjen z rjuho in čisto sam — razumete?

Krčmar. Razumem že!

Pavel. Zdaj pokleknete na sredo kroga.

Krčmar. (Poklekne), Prosim, ali smem nekaj vprašati.

Pavel. Zakaj ne, le vprašajte.

Krčmar. Pa če pride sam „Bog nas varuj“?

Pavel. Če pride, ga že midva odženeva. (Šteje). Eden!

Pavel. Dva!

Peter. (Ga pogrne z rjuho).

Pavel. Tri! Zdaj pa le pri miru bodite in Bog vas varuj kakšne besedice izpregovoriti! (Vzameta vsak polovico klobas in vina ter vse stlačita v žepe).

Pavel. (Vzame šibo in udari krčmarja trikrat po hrbtu). Zdaj štejte do petdeset, in kadar končate šteti, lahko začnete kopati zaklad, katerega vam iz vsega srca privoščimo. — (Vrže palico v kot.)

Peter. Sedaj pa le urno preč. Nekdo prihaja. Ni več varno tukaj! (Zbežita).

Krčmar. (Šteje glasno do petdeset.)

Matevž. (Vstopi). Kaj pa je to? (Odrgne rjuho). Za božji čas; Juri, kaj pa delaš? (Ga prime za ramena). Juri, Juri, kaj ti je? O joj nesreče; Janez, Janez. Ojoj, Ojoj!

Janez. (Vstopi.) Kaj pa je?

Matevž. Ojoj! Juri je znorel!

Janez. Se mi je zdelo, da se je zgodila kakšna nesreča, ker sem vdobil vrata od hleva odprta in enega prešiča mrtvega v grapi.

Juri. Kaj praviš? (Vrže rjuho raz sebe in se prime za glavo). O joj, jaz se mi prepozno. (Zgrabi lopato). Za njima! (Vsi gredo).

veter zrakoplov proti neki veliki hruški s tako silo, da se je zrakoplov zapletel med vejave, katero ga je tako hudo poškodovalo, da ni mogel dalje. Torej Zepelin ima s svojimi zakoplovi vedno le smolo.

**Le oni ne mara testenin,
ki ni še „PEKATET“
okusil!**

Drobfinice.

Čuden slučaj. — Minoli teden je umrl na Dunaju priljubljeni artist Fran Fisch, ki je bil angažiran v nekem takajšnjem orfeju. Njegovi tovariši in tovarišice so ga z drugim občinstvom v polnem številu spremili na zadnji poti. Ko je ob grobu duhovnik že izvršil svoje molitve in se je občinstvo imelo raziti, se je spomnil eden pokojnikovih prijateljev, da ni bilo nobenega govora v slovo Fischu. V naglici so se nato dogovarjali, kdo naj drži govor in končno za to določili komika Gerdo. Izbira je bila jako nesrečna; mož ni bil prav nič pripravljen in menda pač še nikdar ni razmišljal o takih resnih govorih. Začel je z besedami: „Žal mi je, da sem živ“. Potem se je popolnoma zapletel in govoril o svojem življenju, o svojih najintimnejših doživljajih, ki so bili vse preje nego primerni za nagrobni govor. Občinstvo je bilo kakor na trnju, a govornik sam je bil popolnoma zmeden in je nazadnje končal svoj nesrečni govor z besedami: „Ti, moj dragi prijatelj, si se preselil na drugi svet, a jaz moram, žal, ostati tukaj“. Občinstvo se ni moglo več obvladati in se je tem besedam glasno zasmejala. Najbrže se tudi poteze in geste komika niso mogle prav prilagoditi resnemu trenutku. Razumljivo je, da je ta javna blamaža Gerdo silno pekla in mu je še zvečer, ko je imel nastopiti svojo vlogo na odru — in zlasti še tedaj — vse šumelo po ušesih. Malo predno je imel oditi na oder, pa mu dostavljaivec prinese brzojavko sledeče vsebine: „Pričakujem te ob 12. uri po noči v grobu. Tvoj pokojni prijatelj Fran Fisch“. Ta brzojavka je na itak že skrajno razdraženega in potrtega igralca napravila silen vtisk, bodisi da jo je smatral za zlobno namigavanje na njegov ponesrečeni nagrobni govor — kar je pač najboljši verjetno — ali pa je bil res praznoveren in mu je njegova bolna razgreta domišljija slikala na steno duhove in prikazni, ki so mu grozili. Vendar se je toliko premagal, da je odigral svojo točko in ob 12. uri je sedel skupaj s svojimi prijatelji pri mizi. Tu se mu dostavi druga brzojavka: „Ako nemudoma ne prideš, pridem po te z vsemi mrličmi vred. Fisch“. Ko bi bil imel mož le še trohico treznega bi bil spoznal, da je to zlobna šala, in najbrže je to tudi spoznal, pa se je še bolj razdražil vsled doživele blamaže. Vsekako je dogodek na njegove živce uničujoče vplival. Vstal je in odhitel na ulico, begal okoli in končno z obupnim klicem skočil v Donavo, kjer je izginil v valovih. Kako je sedaj pač pri srcu onemu „duhovitemu“ šaljivcu, ki ga je vlekel z brzojavkama?

Na glavi stati je nevarno. — V nekem mestu v Vzhodnji Prusiji so se izkušali mladi ljudje v veseli družbi med drugim tudi v tem, kako dolgo bo kateri stal na glavi. Neki oskrbnik je stavil s tovariši, da zdrži na glavi pol ure. Oprt na roki z na zid prislone-nimi nogami je ostal res pol ure v tem položaju. Toda, ko je vstal, se je onesvestil in prebudivši se je začel razgrajati in vpiti ter se tako blazno vesti, da so ga morali siloma zvezati in odpeljati v blaznico. Zdravniki so izjavili, da je neozdravljiv in ostane blazen do smrti.

Strašen zločin v sanjah. — V

Subovič policiji, da je v sanjah umoril svojo mater. V noči je sanjal, da napada neka zlobna žena mater in ji je šel s sekuro oborožen na pomoč ter ubil zlobno ženo. Ko se je zjutraj prebudil, je našel svojo mater zraven sebe mrtvo. Na podlagi zdravniške izpovedbe in vsled pomanjkanja vsakega drugega dokaza krivde so ga izpustili.

Milijonarka poročila redarja. — Iz New Yorka poročajo, da je milijonarka Julija Morosini poročila redarja Arturja Wernerja, ki je rešil njo in njenega očeta, ko so se jima splašili konji.

Čez 100 let priznal zločin. — V Darmanesti na Bolgarskem je nedavno umrl nek Simon Magister, star 129 let. Na smrtni postelji je izpovedal, da je pred 100 leti s sekuro ubil svojo zaročenko in njeno truplo sežgal, da bi izbrisal sled zločina.

Dve mesti razrušil potres. — V Meksiki je bil 20. pr. m. katastrofalen potres. Mesti Guzman in Pihnano sta popolnoma razrušeni.

Oče zapovedal sinu, naj ga ubije. Iz Stuttgarta poročajo: Gostilničar Weiss je dal svojemu 23 let staremu sinu v roke revolver ter mu zapovedal, naj nanj strelja. Slaboumni sin je res streljal na očeta, a ga ni zadel. Nato je oče zapovedal sinu, naj ga pobije. Sin je zagrabil sekuro in ž njo očeta ubil. Sina so odposlali v blaznico.

Gospodarske vesti.

Kako je spoznavati govedo.

Prišel bo kmalu čas, ko se bode jelo po živini povpraševati, naj se le trava že malo da kositi; in povpraševanje po živini bo silno in cena bo visoka in treba bo živinčje, ki se kupi, dobro pogledati. Zato hočemo danes namigniti, kako je spoznati dobro molzno kravo, kako dobro pitavno in kako dobro vozno govedo.

Znaki dobre molzne krave.

1. Dobra molzna krava ni bikovske podobe, ampak nežne, ženske postave, drobnih kosti, suhega života in v licu krotkega, mirnega in dobrodušnega izraza.
2. Život ni lep, ampak bolj voglat nego okrogel in suh, da kosti štrle na vse strani.
3. Zadnji del telesa je primeroma močnejši od prednjega.
4. Glava je drobna, ozka, dolga, lahka; oči so velike, vzbujene, žive, a ne divje, ampak krotke; rogovi so nežni, kratki in svetli; ušesa so tanka, dolga, široka in prosojna.
5. Vrat je ozek in dolg, podvratnik srednje velik.
6. Prsi so široke in segajo daleč dol med prednji nogi.
7. Trup je bolj dolg nego kratek, kom, hrbet, ledje, posebno pa križ so široki, hrbet je malo uleknjen, na ledju in tudi na hrbtu se med posameznimi vretenčnimi kostmi vidijo male kotanjice; lakotnici sta veliki in močno vdrti; trebuh je spodaj širji nego zgoraj, da je žival videti „lampasta“, rebra, posebno zadnja, stoje dalje narazen, torej v večjih predsledkih.
8. Noge so kratke in drobnih, tankih kosti.
9. Rep je tanek in dolg; korenika kaže dolge in raztegnjene vretenčne kosti, konec pa nosi močen čop.
10. Koža je mehka, voljna in tanka, dlaka gladka, nežna in svetla.
11. Najzanesljivejši znak dobre molznice pa je vime. Vime je veliko, da sega daleč nazaj med zadnji nogi, rdečkasto-belo, napeto, vendar mehko ter ima tanko in nežno kožo, na koji je videti redko, kakor svila mehko dlavičico, dočim debelokožno, trdo mesnato in z dlako močno porastlo vime kaže, da krava ni dobra za molžo! Seski so veliki in tudi rdečkastobeje barve.
12. Pred vimenom je na trebuhu opaziti mnogo takozvanih mlečnih žil; včasih jih je toliko, da se med njimi

dice; največja je ona žila, ki teče od vimena naravnost proti spodnjim prsim: to je glavna mlečna žila.

13. Povimje (tudi mlečišče), to je ono mesto, ki sega od zadnjega dela vimena med stegnoma gor proti repu in je z navzgor obrnjeno, krajšo, svitlejšo in finejšo dlako pokrito, je široko in visoko, da sega do repa; vendar pa večkrat tudi krava z majhnim povimjem dobro molze.

Gosenice po sadnem drevju so letos močno škodovala. Posebno gosenice prsteničarja so nastopile na posameznih drevesih v celih gruclah in objedale liste in cvetje. Pridno obiranje in mastenje je največ zaleglo. Tudi zanaprej je treba to golazen z obiranjem in maščenjem zatirati.

Spričo pomanjkanja krme, ki se nam letos obeta, bo kazalo sejati več zelene turšice po strnišču, kajti po slabi prvi košnji ne bo dosti otave. Saj tako uče izkušnje! Kdor more otavi gnojiti z razredčeno (z vodo stanjšano) gnojico, naj gnoji ob deževnem vremenu otavi. Tako delajo tudi Švicarji in imajo seveda najlepše vspehe. Izpod svinjakov in iz govejih hlevov bi se lahko nabralo dosti gnojnice tudi pri nas, ako bi imeli gnojnične jarne in tlakane staje.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica della Croce št. 8 (poprej v Kopačevi hiši)

se toplo priporoča za vsa stavbena in garanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,
naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mebe za zveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. poprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Kuhinjska in gospodinjska šola v Gorici.

Naznanja se s tem sl. občinstvu, da se je „Kuhinjska šola“ v Gorici zopet otvorila dne 27. maja in sicer v „S. Gregorčičevem Domu“ v I. nadstropju, ulica Vetturini. — Učenke, ki bi hotele obiskovati to šolo, oglasijo naj se pri vodstvu te šole, ki se nahaja v prej omenjeni hiši. Plača se samo za pouk za vsako učenko po 24 K na mesec. One učenke pa, ki bi hotele v „Kuhinjski šoli“ hrano dobivati in tam stanovati, plačajo 60 K na mesec. V „Kuhinjski šoli“ postreženo bode sl. občinstvu z vsakovrstnimi tečnimi in okušnimi jedili po zmernih cenah. Stalni gostje se sprejmejo. Vodstvo šole se priporoča za obilen obisk.

Marija Grebenc,

lastnica-voditeljica.

JOSIP BONANNI
naslednik T. Slabanja
srebrar in pozlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

Naznanilo.

Manufakturna trgovina **IVAN MARCUZZI** (dediči) se preseli s 3. junijem t. l.

na TRAVNIK (Piazza Grande) št. 16.

Ob enem naznanja cenj. odjemalcem, da s 3. junijem do 30. junija bo razprodajal vse svoje blago ki se sedaj nahaja na **TRAVNIKU (Piazza Grande) št. 24**

Loterijske številke.

30. maja.

Dunaj 19 8 66 44 53
Gradec 76 66 59 9 40

Rojaki! **podpirajte**
slov. šolstvo
= v Gorici! =

Stavbena Ivrcka
Znidarčič & Stepančič

Gorica.

Tržaška ulica številka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylzenjskim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovcem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Cene zmerne.

čina trt niti ozelenila ni; in temu je vzrok ta-le kaj redka prikazen. Imeli so tam prošlo leto istotako hudo sušo kakor pri nas, vendar pa s tem razločkom, da tam tudi tik pred zimo izdatno deževalo ni, vsled česar se je zemlja noter do najspodnejših plasti tako presušila, in to prej kakor je na površju zmrznila, da niso na spomlad trte dovolj vlage v sebi imele, da bi mogle ozeleniti. — Po vsem tem gre toraj soditi, da se bodo vinu cene povzdignile.

Nemci v Gorici rastejo in se množijo kot gobe po dežju. Odkar imamo odprto novo železnico, se jih je uže na stotine naselilo. In da se Nemci naseľjujejo v tako velikem številu v naši solnčni Gorici, v to pripomaga v največji meri uprava državnih železnic, ki daje zaslužka Nemcem na državni železnici. Pred otvoritvijo te železniške proge so bili Nemci v Gorici tihi, da se ni nihče zmenil za nje. Sedaj pa se govori in piše, da bodo zidali uže drugo nemško šolo in sicer na Blanči, v bližini državnega kolodvora, kjer je pravo nemško gnezdo z uradniki železnice z neizogibnim postajenačelnikom Wieserjem na čelu in pa nižjih nemških uslužbencev, ki se Wieserju klanjajo do tal. Da je še ena nemška šola v Gorici brezpotrebna, to vedo tudi Nemci sami, saj toliko jih vendarle še ni, da bi napolnili dve nemški šoli. A njih namen je jasen: Slovenske otroke loviti v nemško šolo. In brez dvojbe se jim bo ta namera posrečila, kajti slovenski uslužbenci na državnem kolodvoru, ki so popolnoma odvisni od nemških železniških uradnikov bodo pošiljali svoje otroke v nemško šolo, da ne padejo v nemilost pri nemških uradnikih. In tako se bo nemštvo v Gorici širilo s pomočjo slovenskih otrok. Kakor nalašč pošilja železniška uprava najzagrizenejše nemške uradnike v Gorico, ki potem s popolnoma prosto roko in morda celo na migljaj od zgoraj delajo na vse kriplje za germanizacijo slovenskega dela goriskega mesta na Blanči. Gorje, če bi kateri slovenski državni uradnik se kazal tako vročega zagovornika in agitatorja slovenstva. Celo vrsto let bi ne avanciral. Nemški uradniki pa menda večkrat avancirajo zato, ker se kažejo kot izvrstne agitatorje za nemštvo in hude nasprotnike slovenstva. Vsaj tako se zdi, ako človek motri delovanje teh nemških k nam privandranih državnih uslužbencev.

Te dni so zborovali „Šulferanji“ v Gorici. Zborovanja sicer se ni udeležilo veliko število Nemcev, a važnejši kot število navzočih so sklepi, ki so se

storili na tem zborovanju. Namen tega zborovanja je bil: Osnutje nove nemške šole na Blanči, ki bo namenjena v prvi vrsti nemškim uslužbencem na postaji. Odslej naprej bomo pripravljeni na še večje nameščenje nemških uslužbencev, kajti uradniki, ki so člani „Šulferajna“ bodo uže skrbeli, da bo vedno več otrok v nemški šoli. Denar za poslopje so dobili Germani od „Šulferajna“ in „Südmarke“. Šola bo za enkrat dvorazredna ter bo učiteljske moči vzdrževal „Šulferajn“. Na tem zborovanju pa je rekel German prof. Stenier ki uči na gorški realki, da je dosegel pri dvornem svetniku Ruffu, da se bodo uže pri plači odtrgavali prispevki nemškim uslužbencem za nemško šolo. To je skoraj neverjetno. Kaj celo državni uradi naj bodo posredovalnice germanske propagande? Mari za to plačujemo državne uradnike, da bodo v uradnih prostorih na slovenski zemlji pobirali prispevke za nemške šole? Kaj bi n. pr. rekla uprava državnih železnic, ako bi si slovenski državni uradnik upal odtrgavati pri plači delavcem prispevek za naš „Šolski Dom“? Ali bi ne zagnali Nemci in Lahi krik in vik proti skrunjenju in zlorabljanju uradnih prostorov? Čimbolj se uglabljamo v to zedevo, timbolj se nam skoraj ne zdi verojetna. — Sicer pa pri nas v Avstriji je vse mogoče. Ne čudimo se, da postajajo državni uradi kot nekake posredovalnice germaniziranja, saj je sama centralna vlada, ki germanizacijo pospešuje.

A. Gabršček pojde dne 6. junija na Cerkljansko ustanovljat politično društvo za cerkljanski okraj, kakor pravi v „Soči“. Liberalci in posebno tudi A. Gabršček si uže mnogo let belijo glave, kako bi to svojeglavno cerkljansko ljudstvo enkrat za vselej odtrgali od tega „nazadnjaškega“ in „poneumnjevalnega“ klerikalizma. Poskušali so uže na razne načine, se parkrat tudi opekli na sodiščih vsled obrekovanja, a kljub temu ne gre pa ne grè. Sedaj ustanove torej politično društvo, ki naj to cerkljansko ljudstvo, „izpameti“ po A. Gabrščkovem navodilu. Torej sam vrhovni general Drejc osreči s svojim obiskom Cerkljansko „najmočnejša liberalna trdnjava“ in ljudstvu bodo leteli pečeni golobi v usta, ako obrne hrbet „zaručanim“ „klerikalcem“. — Ljudstvo na Cerkljanskem pa je pametnejše kot si misli Drejc in se trdno oklepa moč, ki v resnici delajo kmetu v korist. A. Gabrščeku povemo uže danes, da ga cerkljansko ljudstvo prav dobro pozna

in da tudi ve, da je njemu ljudski blagor deveta briga ter mu ni za drugo nego le za njegov žep. — Kaj pa ima A. Gabršček iskati na Cerkljanskem kot poslanec trgov? Ako hoče zastopati koristi svojih volilcev, potem mora nasprotovati koristim kmetkega stanu, v nasprotnem slučaju pa koristim volilcev v trgih, torej svojih volilcev. Sicer pa kakor rečeno, A. Gabršček pozna le ene vrste koristi, in sicer lastne koristi. A. Gabršček naj pokaže, kaj je dosedaj še napravil za kmečko ljudstvo. Prazen pojde na Cerkljansko; ne prazen, pač pa poln lepih obljub, ki pa ostanejo vedno le obljube. Saj je bil sam uže tako odkritosrčen, da je pisal v svojem listu, da obljubiti je eno, dati pa drugo ter da njega nobena obljuba ne veže.

Imenovanja. — Za davčne asistente so imenovani davčna praktikanta Alfred Schmutz in France Sirk ter računski podčastnik Ernest Krmarčič.

Italijansko vseučilišče. — „Neue Freie Presse“ tolaži Italijane, prorokuje jim, da se bode v državnem zboru našla večina, ki bode glasovala za to, da se italijanska pravna fakulteta ustanovi v Trstu in ne na Dunaju ter zaklinja Italijane, naj se tesno oklenejo njih najboljših prijateljev Nemcev. „Piccolo“, ko priobčuje te novosti, guga se med upom in strahom in pravi, da bode uže v prihodnjih dneh padla v tem pogledu odločilna beseda.

Goričani v Benetkah. Na Binkošti se je peljalo v Benetke kakih 300 goriških Lahov. Kakor čitamo v italijanskih listih, so se ti naši Lahi v Benetkah prav dobro počutili ter so v polni meri dali duška svoji ljubezni do blažene dežele, s katero, kakor pravijo, bi se tako radi zjedini. Pri tej priliki so položili na grob tam umrlega Goričana Antona Rotte venec. Govoril je neki dr. Brumat. Rekel je, da so prišli Goričani iz zemlje tuge in žalosti k grobu someščana Rotte ter da so prinesli na njegov grob cvetlice ljubezni in spomine, da bi iz tega groba zasijala luč slave nad Goriško, nad Benetkami in nad celo Italijo. — Večje nesreče ni bilo.

Birmancev je bilo na Binkošti v stolnici veliko število. Stolna cerkev je bila natlačena ljudstva, ki je prisostvovalo sv. maši, katero je daroval naš prevzvišeni knezonadško ob obilni asistenci. Enako je bilo mnogo birmancev popoldne pri sv. Ignaciju.

Za sodne uradnike. — Pravosodni minister dr. Hochenburger je predložil gosposki zbornici zakonski načrt, s katerim se ima začasno skrajšati priprav-

ljalna služba sodnim praktikantom na dve leti. V zadnjem času je namreč nastalo občutno pomanjkanje sodnih uradnikov v raznih deželah. Da se temu nedostatku odpomore, je minister skrajšal triletno obligatno službeno prakso sodnim praktikantom, oziroma avskultantom na dve leti.

Čipkarsko šolo otvori država te dni v Sovodnjah. Prostore da županstvo. Domača dekleta naj se pridno poslužijo te prilike in naj se vpišejo v šolo v obilnem številu. Stariši naj dajo svoje hčere namesto v nezdrave tovarne v čipkarsko šolo. S čipkanjem si bodo več zaslužile in si tudi zdravja ne bodo pokvarile.

V Sovodnjah se je ponovile Medvedove igre „Za pravdo in srce“ na Binkošti dobro obnesla. Igralo se je po mestih še boljše kot prvikrat.

Na Sv. Goro. — Delavsko in izobraževalno društvo v Preski namerava koncem junija prirediti s posebnim vlakom romanje na Sv. Goro.

Koliko prispeva država za ljudsko šolstvo. — Država prispeva za ljudsko šolstvo le 562.152 K, čeprav znašajo stroški 87 milijonov 609.960 kron, ki jih pokrivajo občine, okraji in dežele. Torej znaša državni prispevek le 0.64 odstotkov vseh stroškov. Na Pruskem prispeva država 40 odstotkov za ljudsko šolstvo in na Francoskem 222 milijonov za šole sploh. Ker so učitelji splošno zadovoljni, da se ljudsko šolstvo podžavi, naj bi se poslanci potegovali za podžavljenje, zakaj s tem bi bilo tudi deželnim financam najbolje pomagano, ker bi se jim odvzeli tako veliki izdatki.

Milijoni za vojaške kuhinje. — „Arbeiterzeitg.“ javlja, da je vojaška uprava naročila za armado 6000 letečih kuhinj, in sicer 4000 za skupno armado, 2000 pa za domobranstvo. Stroški za te kuhinje so znašali 20 milijonov kron. List pripominja, da se ta znesek ne nahaja v proračunu, da ga je torej vlada izdala brez odobrenja parlamenta.

Zrakoplov „Zeppelin II.“ ponesrečil. — V nedeljo se je zbralo v Berlinu na trgu Tempelhof nad 100 tisoč radovednih Berolincev. Prišla je tja tudi cesarska dvojica in mnogo visokih dostojanstvenikov. Pričakovali so tam prihod zrakoplova „Zeppelin II.“, katerega pa ni hotelo biti od nikoder. Prav tam blizu, kjer se je ponesrečil prvi Zeppelinov zrakoplov, namreč blizu Göppingena, ponesrečil je tudi ta drugi, Grof Zeppelin je hotel spustiti svoj drugi zrakoplov na travnik, takozvani „Rathskellerwiese“, da bi si nabavil bencine, ki mu je pošla. V tej priliki pa je zagnal

LISTEK.

Finžgarjev „Divji lovec“.

(Nekoliko misli k pričakovani predstavi.)

(Konec.)

Da bi res nič ne dvigala Janezova vse premagujoča ljubezen, ta tako čista, tako zvesta ljubezen, ta skrb za nedolžnost dekleta, — ta jaka sila volje, tako čvrste in tako krepke, ki ne pozna strahu, ki se ne boji ničesar, ki se ne vkloni! — In njegov plemenit značaj; — kaj za to, če je divji lovec in dezerter, — on ni videl v tem nič slabega in drugi tudi nihče; on je dobrosrčen napram revežem, — napram Tončku, — je trezen fant in meri, vinjenega Tineta, — in blag človek je: od kmetov izdan in zasledovan, — prosi svoje lovce, naj ne streljajo na kmete; — kdo bi se pri tem ne spomnil besed: „Oče odpusti jim!“ —

In Mažda, ta deviško čista, zvesta duša! In tako bogaboječa, tako verna; — če ne dviga otroškoudano in verno zaupanje njene molitve pred Bogorodnico, — kaj naj bi potem dvigalo!

ki je kljub mnogim hibam še tako globokoveren!

In kaj je bilo treba Tončka? Naš narod je zdrav, žilav, delaven, a poleg tega vedno vesel in poln pristnega humorja; kar imamo pristno narodnega — povsod zdrav humor. Imamo Spake in Krjavlje! — Kdor hoče podati verno sliko našega naroda, ne sme zatajiti na njem te pristno karakteristične poteze, ki jo je treba pri Gorenjcih še posebno povdarjati. — In če se ozremo v življenje, kaj je to tako monotono resno, kaj se ne menjata v njem neprestano smeh in jok? — In če se ozremo čez domači prag, — kaj nima celo Shakespere svojih norcev, da oživlja z njimi včasih resno ozračje svojih dram? —

In Tine, pravi fant, ki ga včasih rad mav' popije, ki rad popleše in povasuje, je vedno vesel in korajžen, pri tem pa dobra duša; in če bi nič drugega dobrega ne imel na sebi, — zadoštovala bi njegova iskrena in udana ljubezen do matere.

In Anka, ni li ona pravi biser dekleta? — In vsi drugi fantje in vsa druga dekleta so veseli značaji, ki radi vriskajo in pojejo, — zopet karakteristična poteza. — To niso ljudje, ki pridigajo, — značaji so, ki razveseljujejo, — ki človeka dvigajo iz mračne in ma-

A tudi drugačne osebe srečamo in drugačne značaje. Rifhtar Zavrtnik je skopuh, ki sta mu denar in zemlja vse; njemu se ne smili niti lastna hči, ki jo hoče po sili porabiti za vrvico, s katero bi rad povezal tri grunte. — Gašper je prevzetan bahač, — v resnici malodušen strahopetnež in skozi in skozi podla duša. — Jež je krivopri-sežnik, ki kupuje krivičnim potom tuje grunte. — To so trije tipi kmečkega napuha, kakor jih srečamo v vsaki vasi; od nikogar ljubljani, od vseh sovraženi in zaničevani. — Ali bi bilo mogoče, da bi vstali Zavrtnik, Gašper ali Jež, ko bi videli samih sebe na odru, — hladni, mirni in ravnodušni; — ali bi se jim ne zbudil v srcu gnjus proti samim sebi?

Finžgar nam je podal ljudski igrokaz, — igro iz naroda in za narod; naš narod pa ljubi pravo in resnično življenje; — on ne ljubi globokih psiholoških problemov in dram brez zunanjega življenja in brez zunanjih efektov, — take stvari mu ne dopadejo, ker jih ne razume; — (govorimo o veliki večini naroda, ki obstoja iz kmečkega ljudstva in ne negiramo potrebe tudi drugačne duševne hrane za bolj inteligen ten del našega naroda;) — našemu prostemu ljudstvu se hoče glasnega živ-

nega solnca; hoče se mu petja in planin, vriska in veselja; — zato so potrebni zunanji efekti življenja in scenerije, potrebne so velike in glasne skupine, potrebno je planinsko solnce in veselo petje; a naš narod ima mehkočuteče srce, zato ni mogoče, da bi ostala igra brez solz in žalosti. — Smeh in veselje, solze in žalost — to je pisana slika resničnega življenja!

Finžgar nam je podal „Divjega lovca“ v prvi vrsti za priprost narod in potem za vse, ki poznajo in ljubijo ta narod in za one, ki ga še ne poznajo dovolj, a bi ga radi boljše spoznali. Ko so se odločili naši dijaki za predstavo te igre, so mislili menda v prvi vrsti na okoličane, in prav je, da simpatizirajo z narodom, za katerega in med katerim bodo morali delovati, ko pride njih dan. — A tudi meščanom ne bo škodovala ta igra; kdor pozna naše ljudstvo in je ljubi, prihiti sam od sebe, — kdor ga še ne pozna, pride, da ga izpozna. — Dasi igra dejanje v preteklem času, — je ljudstvo, ki nastopa isto kakor je žive lo pred leti in kakor živi danes, — njegovo življenje in njegova duša je ista. Kdor pa pride, naj ne sodi igralcev z umetniškega stališča, pomisli naj, da ima pred sabo mesto umetnikov same diletante.

Venceslav Rada

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

POZOR!

Edini specialist - optik

J. Primožič

Gorica na Kornu št. 13,

priporoča svojo bogato zalogo optičnih predmetov kakor: raznovrstna očala bodisi niklasta ali zlata v vseh števkih, (Bergkristal), leče itd. vse le po zdravniških predpisih.

Velika izber: barometrov, toplomerov, zdravniških toplomerov, kukal za lovce in hribolazce, vage za vino, žganje in razne druge tekočine, mikroskopov ter drugih predmetov spadajočih v to stroko.

Popravila se izvršujejo točno n po zmernih cenah, — Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom. Za mnogobrojna naročila se toplo priporoča

J. Primožič, optik.

Tovarna kisa odlikovana na obrtni razstavi v Gorici l. 1900

FRANC KRALJ

Gorica, Kapucinska ulica št. 9

priporoča cenj. gg. trgovcem raznovrstnega kisa. Cene zmerno, postrežba točna in poštena.

Kinematograf Salon Central.

Vidno od 29. maja do 7. jun.

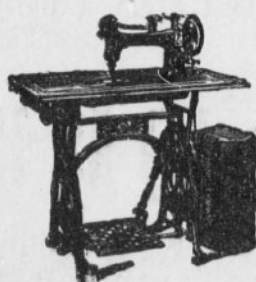
PROGRAM:

1. Izlet v Suda. 2. Arhitektski učenc. 2. 13 jih je pri obedu. 4. Čuvaj banke. 5. Zgubil sem zamorca. 6. Čarovne škarje. 7. Raziskovalci biserov. 8. Francija in njena mornarica. 9. Srdita gospa.

Nepriklicljive znižane cene!

Predstave ob delavnikih ob 1/2 8. in 9 uri zvečer. V praznikih in nedeljah predpoldne v 11 uri; popoldne ob 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. in 9. uri.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Proda stroje tudi na tedenske ali mesečne oboroške.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu

Duhovnika

išče upravništvo javne bolnišnice usm. bratov

v Gorici, večšega slov. ital. in nemškega jezika. Natančnejši pogoji in podatki, se izvedo pri prijoratu oziroma pri upravništvu označenega zavoda.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Mizarska zadruga v Solkanu

razpisuje mesto 1. knjigovodje za svoj glavni urad v Solkanu.

Prošnje z samo 1^a referencami na predsedništvo.

Nastop službe z 1. julijem 1909.

Načelstvo.

Jako ugodna prilika.

Proda se hiša v Solkanu št. 110, v kateri se nahaja uže več let dobro ohranjena gostilna s krasnim vrtom in gozdom, ena obzidana ograda v sredini Solkana na jako obzornem prostoru, približno 4 in pol njive in druga ograda takomenovana „Kloster“ tudi obzidana z visokim zidom, kateri pripada veliko poslopje in 5 in pol njiv zemljišča s krasnim razgledom. Natančnejša pojasnila se dobe pri lastniku Antonu Mozetiču v Solkanu št. 110.

IVAN KRAVOS

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11.

Sedlarska delavnica.

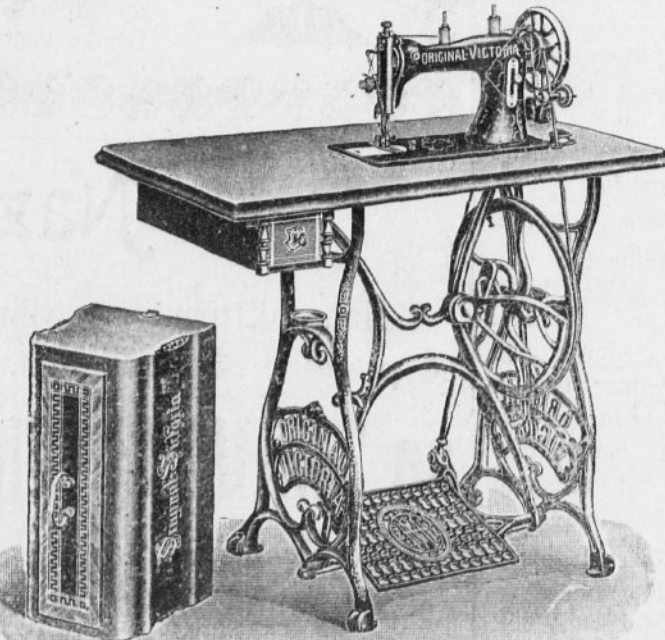

Zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine, kakor: kovčke, torbice, denarice, listnice itd. itd. — Izvršuje in sprejema v popravilo različne koleseljne in kočje.

Popravila se izvršujejo točno. — CENE ZMERNE.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrda stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarn.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica della Croce št. 6.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

Pristni kranjski

lanenoljnat fičnež

Oljate barve

v posodicah po 1/2 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcu.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznано in strokovno preizkušeno najboljši.

Karbolinej prve vrste

M A V E C (gips)

za podobavje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann v Ljubljani.

Prva krajska tovarna oljnatih barv, fičnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!